

Einsetumannssöngvar eru við írsk kvæði eftir óþekkta höfunda frá áttundu fram á þrettánda öld. Reynir Axelsson hefur þýtt þau á íslensku. Á undan Einsetumannssöngvum sínum lætur Samuel Barber standa þessa sögu:

Motsúa og Kólumkilli voru uppi á sama tíma, og Motsúa, sem var einsetumaður í eyðimörkinni, átti engin veraldleg gæði utan einn hana, mús og flugu. Haninn hafði þann starfa að vekja hann til óttusöngs. Músin leyfði honum aldrei að sofa nema fimm stundir, og ef hann vildi sofa lengur af því að hann var orðinn þreyttur á vökum og bænahaldi, þá fór músin að sleikja eyra hans þangað til hann vaknaði. Og flugan hafði þann starfa að ganga meðfram hverri línu í saltaranum um leið og hann las hana, og þegar hann þreyttist á að syngja sálma, þá beið flugan við línuna þar sem hann hætti þangað til hann kom aftur til að mæla fram sálmana. Nú kom að því að þessir þrír kostagripir dóu skjótt. Og af því tilefni skrifaði Motsúa bréf til Kólumkilla í Alba og syrgði dauða hjarðar sinnar. Kólumkilli svaraði honum og sagði: „Bróðir minn,“ sagði hann, „undrastu ekki að hjörðin þín skyldi deyja, því að ólánið eltir alltaf þá sem ríkir eru.“

Suleika I og II eru ástarljóð Marianne von Willemer til Goethe og voru prentuð með kvæðum hans og því talin eftir hann í um 30 ár. Þau voru tekin sem dæmi um snilld skáldsins að geta ort í orðastað ásfanginnar konu. Talið er að Marianne hafi samið *Til austanvindsins* á leið til fundar við Goethe í Heidelberg árið 1815, en *Til vestanvindsins*, á leið þaðan, tveimur dögum síðar.

Tónleikar í Listasafni Sigurjóns Ólafssonar

Hólmfríður Benediksdóttir
sópran
og
Helga Bryndís Magnúsdóttir
píanó

Þriðjudaginn 12. júlí 1994 kl. 20:30

Hólmfríður Benediktsdóttir sópransöngkona hefur tekið þátt í tónleikahaldi hér á Íslandi frá árinu 1980, en þá lauk hún burtfaraprófi í einsöng frá Tónlistarskóla Kópavogs. Kennarar hennar voru Elísabet Erlingsdóttir og Guðrún A. Kristinsdóttir. Framhaldsmenntun sótti Hólmfríður til Bloomington í Indiana og lauk þaðan M.M. prófi sumarið 1990. Söngkennarar hennar þar voru Roy Samuelsen og Klara Barlow. Hólmfríður er einnig menntaður tónmenntakennari. Nú starfar hún við söngdeild Tónlistarskólans á Akureyri, kennir við Borgarhólsskóla á Húsavík og stjórnar Barnakór Akureyrarkirkju.

Helga Bryndís Magnúsdóttir lauk píanókennara- og einleikaraprófi árið 1987 frá Tónlistarskólanum í Reykjavík þar sem kennari hennar var Jónas Ingimundarson. Framhaldsnám stundaði hún við Konservatoríið í Vín og Sibeliusarakademið í Helsinki. Hún hefur haldið fjölda tónleika ein og með öðrum og er félagi í Caput hópnum. Hún starfar nú sem kennari og píanóleikari við Tónlistarskólann á Akureyri.

Samstarf Hólmfríðar og Helgu Bryndísar hófst sumarið 1992 er Helga Bryndís fluttist til Akureyrar. Þær hafa komið fram á ýmsum skemmtunum og haldið tónleika á vegum Tónlistarfélags Akureyrar.

Efnisskrá

Íslensk sönglög við ljóð eftir Stein Steinarr

Guðrún J. Þorsteinsdóttir Það vex eitt blóm fyrir vestan
(f. 1922) Barn

frumflutningur

Jórunn Viðar Hvítur hestur í tunglskini
(f. 1918) Vort líf, vort líf.....

Samuel Barber Hermit Songs (1953) Einsetumannssöngvar
(1910-1981) At Saint Patrick's Purgatory
 Church Bell at Night
 St. Ita's Vision
 The Heavenly Banquet
 The Crucifixion
 Sea-Snatch
 Promiscuity
 The Monk and his Cat
 The Praises of God
 The Desire for Hermitage

Franz Schubert Suleika I Til austanvindsins
(1797 - 1828) Suleika II Til vestanvindsins

Jean Sibelius Var det en dröm?
(1865-1957) Svarta rosor
 Säf, säf, susa
 Flickan kom ifrån sin älsklings möte

1. *Við píslarstað heilags Patreks*

At Saint Patrick's Purgatory

Aumka mig á pílagrímsferð minni til Rauðavatns!
Ó lofðungur yfir kirkjum og klukkum,
þótt ég tregi sár þín og undir get ég ekki
kreist eitt einasta tár úr augum mér!
Ekki vætt auga eftir allar þessar syndir!
Aumka mig, ó konungur!

Hvað á ég að gera við hjarta sem sækist aðeins
eftir eigin vellyst?

Ó eingetni sonur, sem allir menn voru skaptir fyrir,
sem sneiddir ekki hjá dauða af þremur sárum,
aumka mig á pílagrímsferð minni til Rauðavatns
þótt hjarta mitt sé ekki mýkra en steinn!

2. *Kirkjuklukka um nótt*

Church Bell at Night

Ljúfa litla klukka, slegin um stormsama nótt,
fúsari er ég að eiga stefnumót við þig
en vera með lauslátri og fávísri konu.

3. *Vitrún heilagrar Ítu*

St. Ita's Vision

„Ekkert mun ég þiggja frá Drottni,“ sagði hún,
„nema hann gefi mér son sinn af himnum
sem ungabarn, svo að ég geti haft hann á brjósti.“
Svo að Kristur steig niður til hennar
sem ungabarn, og þá sagði hún:
„Jesúbarn á brjósti mér,
enginn er sannleikur í heimi hér,
ó brjóstmylkingur smái, nema þú.
Jesúbarn á brjósti mér,
við hjarta mér á hverri nóttu,

þú sem ég nærri ert enginn
smælingi heldur getinn
við gyðingakonunni Maríu af himnesku ljósi.
Jesúbarn á brjósti mér,
hver er sá kóngur annar en þú sem gæti
gefið eilíft hnoss?
Og því gef ég mat minn.
Syngið honum, meyjjar, yðar bezta söng!
Enginn er sá sem á slíkt tilkall
til söngva yðar sem konungur himna,
sem er á hverri nóttu
Jesúbarn á brjósti mér“

4. *Himnesk veizla*

The Heavenly Banquet

Ég vildi hafa alla himnabúa í húsi mínu;
og láta bera fyrir þá trog með bestu vistum.
Ég vildi hafa Maríurnar þrjár,
orðstír þeirra er svo mikill.
Ég vildi hafa fólk frá öllum himinsins hornum.
Ég vildi að það yrði glaðvært við drykkju sína.
Ég vildi hafa Jesúm sitjandi þar á meðal þeirra.
Ég vildi eiga stórt stöðuvatn af bjór
fyrir konung konunganna.
Ég vildi mega horfa á fjölskyldu himnanna
drekka af því um alla eilífð.

5. *Krossfestingin*

The Crucifixion

Þegar fyrsti fuglinn gól
tóku þeir að krossfesta þig, ó svanur!
Harmakveinum vegna þess skal aldrei linna.
Það var eins og aðskilnaður dags frá nóttu.
Æ, sárar voru píslirnar sem líkami
Maríusonar mátti þola,
en ennþá sárar fyrir hann var sorgin
sem sakir hans lagðist á móður hans.

6. *Sjávarháski*

Sea-Snatch

Það hefur brotið okkur, það hefur kramið okkur
það hefur drekkt okkur,
ó konungur hins stjörnuhjarta himnaríkis;
stormurinn hefur tortímt okkur, svelgt okkur,
eins og timbur er etið af fagurrauðum eldi frá himni.
Það hefur brotið okkur, það hefur kramið okkur,
það hefur drekkt okkur,
ó konungur hins stjörnuhjarta himnaríkis!

7. *Fjölyndi*

Promiscuity

Ég veit ekki hver það verður sem Edan sefur hjá,
en ég veit að Edan fagri mun ekki sofa einn.

8. *Munkurinn og kötturinn hans*

The Monk and his Cat

Pangúr, hvíti Pangúr,
hve lánsamir erum við
einir saman,
fræðapulur og köttur.
Hvor okkar rækir sitt daglega starf;
þitt er að veiða, mitt að grúska.
Augað þitt hvassa hvarflar með vegg;
mitt sljóa auga mænir á bók.
Þú fagnar þegar klær þínar
læsast í mús;
ég fagna þegar hugur minn
kemst til botns í ráðgátu.
Hvor okkar er ánægður með íþrótt sína;
hvorugur leggur stein í götu hins;
þannig lifum við ávallt
lausir við leiða og öfund.
Pangúr hvíti Pangúr,
hve lánsamir erum við
einir saman,
fræðapulur og köttur.

9. *Lof drottins*

The Praises of God

Hve heimskur er sá maður
sem hefur ekki upp raust sína og lofar
fagnaðarríkum orðum
sem eru honum einum lagin
hæstan himnadrottin,
sem flugléttir fuglarnir
með enga sál nema loftið
allan daginn og allsstaðar
syngja lof og dýrð.

10. *Löngun eftir einsetukofa*

The Desire for Hermitage

Ó! Að vera aleinn í litlum klefa með engan
nálægt mér;
hjartfólgin er pílgrímsferðin á undan síðustu
pílgrímsferðinni til dauðans.
Að syngja um líðandi stundir til alskýja himins;
að matast á þurru brauði og vatni úr kaldri lind.
Þá skal öllu böli lokið þegar ég er einn
í indælu litlu skoti meðal grafreita
langt frá húsum hinna voldugu.
Ó, að vera aleinn í litlum klefa,
að vera einn, aleinn:
Einn kom ég í þennan heim,
einn mun ég halda þaðan aftur.

*Reynir Axelsson þýddi**Suleika I*

Til austanvindsins

Austanvindur anda hrærir,
af hans þyt ég fréttu leita,
hjarta því sem hugraun særir
hann mun ferskur líknir veita.

Dátt hann rekur dustið undan,
dreifir hnyklum þess af gáska,
flugna mor með fima skundan
flýr í laufguð skjól úr háska.

Sjálfan loga sólar deyfir,
svalar mínum heitu vöngum,
lætur meðan vængjum veifir
vínber kysst í brekkum löngum.

Hann um vin minn hljótt mér skrafar,
hvað ég eigi gott í vonum:
fyrir en sól í sorta kafar
sit ég vær að fótum honum.

Heilsa glöðum, hryggum fróa,
hvar sem fram þú svífa náir,
þar sem háar hallir glóa
hann ég finn sem líf mitt þráir.

Aftur lífgast æskumáttur,
ástarglæðing snytrir sefa,
allt það megnar andardráttur,
orð og nánd hans mér að gefa.

*Jón Helgason þýddi**Suleika II*

Til vestanvindsins

Vegna rakra vængja þinna,
vestanblær, þig sælan tel ég,
honum skal þér unnt að inna
angur mitt, er fjarri dvel ég.

Meðan fleygur fram þú rásar
fyllist brjóstið trega sárum,
blómstur, skógar, augu, ásar
eftir stendur vott af tárum.

Þó fær svalað sollnum hvarmi
svif þitt mjúkt í haustsins lundi,
bugast hlýt ég brátt af harmi
bregðist von um nýja fundi.

Fljúg þú hratt um víða vegi,
vini mínum boðskap greindu,
haf þess gát að hryggja' hann eigi,
haltu mínu stríði leyndu!

Lát þó sagt með lágu hvísli:
líf mitt sé að hann mér unni,
endursýn hans ein mér sýsli
yndisbót í hjartagrundi.

Jón Helgason þýddi